

Naročnina listu: --

Celo leto . . . K 50—
Pol leta . . . " 26—
Četrt leta . . . " 13—

Zunaj Jugoslavije:

Celo leto . . . " 66—

Posamezne številke
na štirih straneh 40 v,
na osmih straneh 60 v.

Uredništvo i upravništvo:
Maribor, Koroška ulica
št. 5. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Inserati ali oznanila

se računajo po K 1.80
od enoredne petstvrste:
pri večkratnih oznanilih
popust. ---

„Straža“ izhaja v pon-
deljek in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure popoldne.

5. številka.

Maribor, dne 16. januarja 1920.

Letnik XII.

Samouprava dežel.

Sosedne države, izvzemši Češko, nastale na razvalinah stare Avstrije, čedalje bolj uvidevajo, da je njih prospeh in bodočnost mogoče le na podlagi kar na širše decentralizacije. Uprava poljske republike se bo opirala na široko pokrajinsko avtonomijo. Galicija sama bo razdeljena v štiri vojvodine: krakovsko, premislovsko, lyovsko in tarnopolsko. Za Avstrijo je izdelal državni tajnik načrt, po katerem bo Avstrija zvezna republika po vzoru Švice. Pravo dežel naj bo temelj državnemu pravu.

Široka samouprava pokrajin je temeljna zahteva srbske radikalne stranke, hrvatskega Narodnega kluba in Vseslovenske ljudske stranke. Dr. Korošec je dne 21. decembra na Vrhniku o tem dovolj jasno označil stališče naše stranke: Vseslovenska ljudska stranka stoji trdno na stališču narodnega in državnega edinstva. Mi smo za centralizem v vseh upravnih panogah, kjer je to v korist države, a za decentralizem, kjer je v korist posameznih pokrajin in prebivalstva. Po našem prepričanju niti najmanj ne škoduje javnemu državnemu edinstvu, ako bomo imeli po občinah, okrajih in pokrajinah široko samoupravo, ki bo odgovorna prebivalstvu teh upravnih celic. Zunanja politika, trgovska politika napram inozemstvu, obrambna organizacija na suhem in na morju, civilno in kazensko pravo ter civilni in kazenski pravdni red mora biti edinstven. Tudi železnice, pošta, brzojav, telefon, državni gozdovi in rudniki trebajo edinstvene zakonodaje in centralizirane uprave. In še marsikje bo prišel in mora priti centralizem v veljavo. Za vse centralne zadeve treba tudi skupnega parlamenta in skupnih financ. Vključ tako vsebinsko bogati centralizaciji pa ostane še tisoč zadev, ki se

bojo z ozirom na krajevne, gospodarske, socialne in kulturne razmere hitreje in bolje reševale v občini, v okraju ter pokrajini. S široko samoupravo bo celotna uprava javnih zadev le pridobila, postala hitrejša in gibčnejša in v ljudstvo bo prišla zadovoljnost. Dosežena bo s tem tudi splošna, globoko ukoreninjena ljubezen do države. Dobro organizirana samouprava, kakor nas učijo zgledi, trdi in krepi vsako državo.

Naši absolutistični demokratje in z njimi socialisti hočejo izvesti najgorši centralizem v vseh panogah uprave in proglašajo za veleizdajalce in protidržavne vse one, ki zahtevajo pametno decentralizacijo. Kakor v Avstriji socialni demokratje, hočejo v Jugoslaviji demokratje centralizem zgolj iz strankarskih ozirov: le s pomočjo strogega centralizma upajo, da se obdrže na krmilu. In vendar morajo, če niso slepi, uvideti, da v Jugoslaviji centralizacija uprave mora privedi do upravnega poloma. Ravno njih centralizem je grobokop naše mlade države! Zmirom bolj pristrizna centralistična demokratska vlada delokrog pokrajinske vlade in prenaša pokrajinske upravne kompetence na osrednjo vlado. Pri deželni vladi za Slovenijo je odstranila poverjenike in upravo izročila absolutizmu predsednika pokrajinske vlade dr. Zerjavi. Posledice tega prekomernega centralizma že brivko čutimo: uprava zastaja, korupcija se razpaša, nezadovoljstvo med ljudstvom raste. In zdaj namerava centralna demokratsko-socialistična vlada, kakor poročajo, sedanje absolutistično stanje pri naši deželni vladi sploh ustaliti in namesto poverjenikov nastaviti uradniške upravitelje poverjeništev, ki bodo popolnoma odvisni od absolutističnega guvernerja dr. Zerjava in njegove stranke.

Toda! svaka sila do vremena!

ali vsaj omejiti? Zaježiti se bodo morale, če hočemo državno samostojno živeti, napredovati in zaceliti rane svetovne vojne. Glejmo vsi, da omejitve in spremembe sedanjih vladnih zmot ne bo prišla prepozno!

Kdor je danes razočaran in prebridko prizadet od zastrupljenih razmer v mili nam domovini? Vsak! Ako izvajamo nekatere vladne in osebno dobičkalne elemente, ki izkoriščajo otrovani politični položaj, kakor nekdanji samodržni stari tirani, o katerih imamo toliko pripovedk. Ako trdimo, da je nad našimi razmerami v Jugoslaviji razočaran vsak, mislimo vse sloje: uradnike, kmeta, obrtnika, delavca in zasebnika. Seveda jugoslovanski sedanji krmilarji in njih gasila kažejo v nezadovolju samo takozvane „klerikalce“, češ, le ti so nezadovoljni, ker niso trenutno več v vladni nadoblasti. Taka demokratsko-socialistična trditev pa je laž pred javnostjo in zunanje prikrivanje faktov v strankarske namene.

Nočemo razkrivati in premelevati občne nezadovoljnosti s sedanjo vlado, omeniti hočemo nezadovolje s sedanjim vladnim postopanjem pri obmejnih Slovencih, ki najbolj občutijo in tožijo čez neznošno vladno moro beograjskih demokratov in socialistov.

2. Nezadovoljnost obmejnih Slovencev.

Jugoslovanska moč je sicer zlomila nemško nasilje, prišlo pa je za nemškim zlomom ob meji drugo — tihotapstvo. Kdo pa dandanes tihotapi ob meji?

Včasih se zaupa javnosti, da se zalotile in ujele oblasti kake ženice ali otroke, ki so nosili polne nahrbtnike preko meje. Smet v očesu svojega brata vidi višja oblast glede tihotapstva, bruna v svojem lastnem očesu pa ne!

Ob meji največ tihotapijo prejšnji štajercijanski mogočnejši. Kako to? Tega resničnega dejstva je kriva naša vlada.

Ves srd so hotele naše oblasti s kraja razliti čez obmejne nemškutarje in Stajercijance. Po polomnem Koroškem so res nekaj teh gadov zaprli pri umiku a so jih zopet izpustili. Kaj pa sedaj? Vsak od takih srditih sovražnikov Jugoslavije je zopet doma: gostilničar, trgovec, trafikant, špekulant — sploh tihotapec na račun naše celej domovine. Ob naši meji je zopet vse v obseju: nemškutarji, Stajercijanci in naše demokratske oblasti!

Naše obmejno in narodno zavedno ljudstvo se kar ne more načuditi, kako je vse zopet tudi v Jugoslaviji po staroavstrijskem kopitu, kjer so prednjačili v moči in oblasti pred Slovenci Nemci in nemškutarji. Vendar obmejno ljudstvo je pri pogledu na te demokratsko nemškutarske objeme v srcu nezadovoljno, brivko razočarano nad prvotnimi obljubami Jugosla-

Razočaranje obmejnih Slovencev nad postopanjem sedanje vlade.

1. Občno nezadovolje s sedanjo vlado.

Star je pogovor, ki pravi: Zmotiti se, je človeško! Vendar te človeške zmote so premnogokrat usodepisne ne samo za posameznika, ampak žalbog dostikrat za celi narod in državo.

To dejstvo zmote velja danes glede onih, ki vodijo vladno krmilo trobatske nam Jugoslavije.

Nočemo ponavljati one že osivele pesmi o navdušenju pri rojstvu Jugoslavije, ki je bilo spremljano

od nadstrankarsko bralskega objema in od tolike požrtvovalnosti. Kam je izginilo in zatonilo vse to?

Res ideal mora daleč nadkriljevati resničnost; a razočaranje nad našo prvotno idealno zaslanjano Jugoslavijo je danes preveliko, in to le po krivdi nekaterih. Razočaranje se pozabi tekem časa kot vsako drugo presenečenje; le posledice se ne morejo pozabiti, so za obmejne naše kraje predalekosežne. Ali bi se pa ne dale te posledice razočaranja spremeniti

LISTEK

Iz pariškega političnega življenja.

Piše Fr. Kovačič.

(Konec.)

Nasprotno je levo krilo francoske socialne demokracije iz čisto strankarskih ozirov potisnilo v ospredje generala Saraila, ki je na solunski fronti pustil propasti vojaško disciplino in s svojim brezdeljem povzročil velika gorja zlasti Srbiji. Če bi bilo šlo po njegovem, bi bila vojna za entento izgubljena.

Novejši čas vidijo pri nas mnogi ideal šolstva v tem, da se izbačne veronauk in križ iz šol. V Franciji so ta „ideal“ že zdavna dosegli, vključno tema kličejo Francozi, da se mora temeljito preosnovati cela javna vzgoja in izobrazba. Brezverski značaj torej po njihovi izkušnji ni storil šole popolne.

Zadnja točka v programu nove demokracije zahteva slobodo verstvu. No, na Francoskem so kratili slobodo le katoliškemu verskemu prepričanju, drugim konfesijam ne. Omenjena točka torej vsebuje predvsem revizijo dosedanjega razmerja francoske države do katoliške cerkve. Francija je zadnja desetletja pred vojno stala v znamenju proticerkvenega boja, ki je vrezal globoke brazde v francoski narod. Postavno izvedena „separation d'Eglise et d'Etat“, ni prinesla ne meščanskim strankam in ne proletariatu pričakovanih dobrin, miru in zadovoljstva, pač pa se splošno priznava, da je od tega časa močno padla javna morala.

Vojna in dosedanja izkušnja je zblížala duhove in rodila splošno prepričanje, da je v tem oziru treba kreniti na drugo pot. To spravljivo razpoloženje

francoskih duhov je dobilo nazorno obliko v francoski akademiji, najodličnejšem učenem zavodu celega sveta. Dne 10. 4. je bil Alired Baudrillart — duhovnik-zgodovinar, rektor d'Institut catholique — slovesno sprejet v akademijo neumrlj ali štiridesetorice.

Po starem običaju mora novi akademik pri slovesnem sprejemu imeti govor, navadno v proslavo svojega prednika v akademiji. Odgovori mu potem starejši akademik, navadno član direktorija. Že sprejem Baudrillarta v to najuglednejšo francosko znanstveno korporacijo je pomenljiv. Baudrillart je govoril v počast grofu de Mun, slavnemu voditelju francoskih katoličanov. Odgovoril mu je direktor Prevost. Baudrillart in Prevost, dva moža, zastopnika dveh zelo različnih struj, političnih in svetovnih naziranj! V svojem odgovoru je Prevost med drugim izvajal:

Strahovito preskušnjaja, iz katere izhaja Francija zmagovito in poveljčana, je zblížala nasprotni si stranke. Mi vsi smo roko v roki vsak po svoje pritekli na pomoč naši skupni ogroženi materi. Bodočnost bodi dostojna velikega vojnege časa. Večni principi, ki jim je naše orožje priborilo zmago, se morajo uveljaviti v našem življenju in v naših postavah, roditi morajo ne tesnosrčno politiko, marveč realno socialno politiko slobode in medsebojnega spoštovanja. Sloboda vsakomur v načelih, sloboda v združevanju, sloboda v študiranju, sloboda v produktivnem delu, sloboda tudi — v molitvi. Enakost vseh državljanov pred zakonom, kakšenkoli je njih nauk in kult!

Sklenil je svoj govor z značilnimi besedami: Izprašajmo si vest, pa z iskreno dušo, brez žolča, korakajmo naprej pomirjeni Francozi nasproti miru, ki je obljubljen ljudem dobre volje!

V soglasju s tem je tudi splošen glas, naj Francija stopi zopet v stik z rimsko stolico.

Ugledna pariška revija „La Revue de Paris“ je meseca junija 1919 prinesla članek o razmerju med

Francijo in rimsko stolico. Pisatelj stoji na stališču francoske postavodaje o ločitvi, vendar pride do zaključka: večina francoskega naroda se drži katoliških običajev in te mase katoliške tvorijo stabilen socialni element, ki ga vlada nima pravice prezirati in v tla teptati. Nevarnost, ki danes preti človeški družbi, ni morda kak religiozni politični tepkratizem — marveč boljševiska desorganizacija. Ravno sedaj je primeren moment, da se uravna razmerje s sveto stolico. Izkušnja zadnjih 15 let kaže, da je politika, ki ignorira apostolsko stolico, politika razdora in pusto-lovstva.

Tudi po drugih časnikih, na shodih in z lepaki se je vedno in vedno pozivalo, naj združijo svoje moči vsi Francozi, ki imajo voljo za pozitivno delo, katerim je na srcu dobrobit Francije, da se čimprej začelijo strašne materijalne in še hujše moralne rane, ki jih je prizadela vojna.

Tudi tu je Francija pokazala veliko moralno višino. Odbili so se vsi poskusi Nemčije, ko je po plačanih agentih hotela zanetiti v Franciji boljševisko revolucijo, kakor v Rusiji in se s tem odtegniti zaslužnim posledicam izgubljene vojne. Meseca maja in junija je bilo v Parizu politično ozračje nasičeno z elektriko; čim bolj se je približeval čas, ko je bilo treba podpisati versailleski mir, tem bolj napeta je postajala situacija. Naposled je francosko delavstvo izpregledalo sovražne spletke, domovinski čut na zmi-sel za red in pozitivno delo sta nadvladala. Kakor 1. 1914 je tudi tokrat Francija osramotila tiste, ki so upali, da bo postala plen svoje lastne znotranje revolucije.

Zadnje volitve so dale izraz temu spravljivemu razpoloženju francoskega ljudstva in tudi vlada je obnovila diplomatske zveze z apostolsko stolico.

vije, da bodo Slovenci prvi in nemškutarji zadnji. Pod sedanjo vladno pa je zopet narobe res!

Letina je bila kakor povsod tudi posebno ob meji zelo, zelo slaba. Obmejni kraji se ne morejo preživljati sami, tem manj letos, za to strada ob meji na tisoče našega ljudstva. Pri vsem prehranjevalnem pomankanju pa se govori pri nas, da se je spravilo ravno iz obmejnih krajev preko meje več vagonov koruze in moke po rokah nemškutarskih velekapitalistov. Demokrati in nekdanji Stajercijanci v Judeževem objemu izdajajo ob meji naše ljudstvo: lakoti, pomankanju in nezadovoljnosti. Konečno se omenimo, da so zopet odprte vse gostilne ob meji, tudi one zloglasne, ki jim je bila odvzeta koncesija radi rovarstva proti Jugoslaviji. Zakaj toliko gostiln, ko izdaja vlada prepoved o točenju alkohola, osobito mladini! No, pa saj pod sedanjo vladno se vse dovoli, samo da se odobrava vladno delo demokratov in socijev, ki vsiljajo samo v boj proti klerikalnemu zmaju. Torej strankarstvo je nad poslavo, je več kakor korist in dobrobit obmejnega ljudstva, ki je golo, boso in se stradano.

Vprašamo še enkrat vladno: Zakaj vse te demokratsko socijalistične zmote v obmejnih krajih, kjer bi moralo biti drugače — boljše?!

Vsako odgovornost ob meji odklanjamo, ker smo že opozarjali našo vladno tolikokrat na žalostne obmejne razmere, a zaman. Vso odgovornost obmejnega nezadovolja in njegovih posledic nosijo demokrati in socijalisti, ki krmarijo sedaj Jugoslavijo.

Politične vesti.

Jugoslavija.

Pretnes valutnega vprašanja v beograjskem ministrskem svetu. Vsled protestov skoro vseh strank v Jugoslaviji glede izmenjave krone z dinarjem v razmerju 4:1 se je našel v seji ministrskega sveta način, po katerem se bo rešila naša valuta. Krone se bodo zamenjale al pari za nove novčance (na nove dinarske bankovce se bo natisnil štirikratni iznos v kronah). Kronske bankovci po 1, 2 in 10 K ostanejo začasno v prometu. V novoosvobojenih krajih bo krožila samo krona, tudi država bo plačevala v kronah. Novo jugoslovansko krono bi naj ne krila podlaga dinarja, ampak država s svojimi domeni, katerih vrednost in dobiček bo porabila država za kritje nove kronske novčance. Dosedanje razmerje dinarja do njegovega kritja se ukine. Parlament bo razrešil razmerje med obema novčanicama in določil njuno vrednostno podlago. V prometu bo odnošaj med jugoslovansko krono in bančnim dinarjem 1:4. Nova jugoslovanska krona postane bankovec naše Narodne banke.

Jugoslovanska Kmečka Zveza je v svoji seji dne 14. t. m. zavzela takoj proti tej vladni rešitvi valute svoje stališče s sklepom sledeče resolucije: 1. Vlada in narodni zastopniki se pozivajo, da rešijo valutno vprašanje pravično, kar se more zgoditi edinole na ta način, da se zamenjajo sedanje krone za nove dinarje v razmerju 1:1 (ali pari). Vsako drugačno razmerje pri zamenjavi smatramo kot krivično in za vse naše narodno gospodarstvo pogubonosno. 2. Sklep ministrskega sveta z dne 13. januarja glede valutnega vprašanja je povsem nezadovoljiv, ker ne pomenja nič drugega, nego zavajanje nepoučenega ljudstva in prinaša v to vprašanje še večjo nejasnost, nego je vladala že doslej. 3. Vprašanje o ureditvi valute, odnosno o zamenjavi kron v dinarje je tako splošnega pomena, da odločno ugovarjamo, ker ga rešuje vlada sama brez sodelovanja in odločevanja Narodnega predstavništva.

V ustavotvorni odsek v Beogradu bo stopilo 14 članov, ki so privrženci vladnih strank. Enako število odposlancev bo odpoklicano tudi od opozicijskih strank in 1 komunist. Razven teh pa še: dr. Pavlovič, dr. Smodlaka, Prodanovič in 6 vseučilišnih profesorjev: dr. Vošnjak, dr. Pitamic, dr. Polič, dr. Kostrendžić, Slobodan Jovanovič in Krsta Komandarić. Radi določitve posameznih članov se še bodo vršila pogajanja.

Ministrstvo za agrarno reformo je že izdelalo naredbo o izvolitvi agrarnih odborov. Te volitve bodo takoj po občinskih. Vse prebivalstvo novoosvobojenih krajev po deželi bo razdeljeno na 5 oddelkov: na veleposestnike, na obdelovalce svojih zemljišč, male kmete in one, ki ne posedajo nobenega zemljišča. Agrarni odbori se bodo volili po občinah, tako, da bo od vsakih 20 prebivalcev izmed petih oddelkov izvoljen eden za člana agrarnega odbora.

Po Slavoniji, Sremu, Bački in Veleposestvi se je razdelilo že lansko leto 100.000 oralov varposestva med narod.

Agrarnoreformno ministrstvo je naselilo tekom lanskega leta 2000 obovin iz Crnogore, Hercegovine in Like v Stari Srbiji in Macedoniji. 130 rodbin Malorusov prosi v Beogradu za naselitev krog Velesa. Poslanstvo lužiskih Srbov iz Nemčije bo tudi skušalo najti v naši državi primerne kraje za naselitev bogatih lužiskih Srbov.

Italija.

Vesti o umiku Italijanov iz zasedenega ozemlja Kranjske in osobito Logatca so po izjavi italijanske misije na Dunaju neutemeljene.

Italijanska vojaška misija na Dunaju bo razpuščena in nadomeščena z nadzorstveno komisijo, kateri bo načeloval bivši italijanski vojni minister ter general Zuppelli.

Italijanski ministrski predsednik Nitti se je sestal dne 9. t. m. v Parizu z na-

sim zunanjim ministrom dr. Trumbičem. Nitti je podal pri tej priliki svoje predloge za rešitev jadranskega vprašanja, dr. Trumbič je predložil svoje protipredloge. Pogovori se nadaljujejo.

Francija.

Senatne volitve. Do zdaj je ugotovljenih 240 rezultatov za francoski senat. Konservativci in liberalni republikanci so pridobili po 5 sedežev, napredni republikanci 1, republikanci levece 19, socialni republikanci in ujedinjeni socialisti po 2, radikalci in socialni radikalci so izgubili skupno 16 sedežev.

Nemčija.

V Berlinu je prišlo dne 13. t. m. med stražo pred državno zbornico in poulično množico, ki je navalila na zbornico, do resnih spopadov. Razni komunistični agitatorji so nahujskali množice, da so razorožile varnostne organe pred zbornico. Pri teh spopadih je bilo 12 mrtvih, 40 težko ranjenih in število lahkoranjencev še ni znano.

Čehoslovaška.

Nazborovanje čehoslovaške reformne duhovščine dne 8. t. m. je bila sklenjena s 144 proti 66 glasovom ustanovitev „čehoslovaške cerkve.“ Izid je bil pozdravljen s ploskanjem in petjem narodne himne. Red te nove cerkve bo po vzorcu katoliške cerkve z dvema izjemama: svoboda vesti in češko bogoslužje. Načeljuje tej cerkvi 12članski odbor iz 6 duhovnikov in 6 laikov. Tega shoda so se udeležili polnoštevno voditelji „Svobodne Misli.“

Po Moravskem je izbruhnila vsled draginje stavka rudarjev, plavzarjev in drugih tovarniških delavcev. Stavka 23 rogov in 50.000 delavcev.

Avstrija.

Avstrija in Čehoslovaška stopita v redne diplomatske zveze. Za čehoslovaškega upravnika na Dunaju je imenovan dr. Robert Flieger, za avstrijskega v Pragi pa dr. Ferdo Marek.

V Pragi so se vršila pogajanja med avstrijskim državnim kanclerjem dr. Rennerjem in čehoslovaškim ministrstvom. Dr. Renner je slikal v Pragi avstrijsko vsestransko bedo in prosil od pomoči. Razpravljalo se je v Pragi tudi o mejnih vprašanjih. Meje med obema državama bodo določevale posebne komisije na licu mesta.

Dr. Renner je odpotoval iz Prage dne 13. t. m.

Dunajski Čehi dobijo češke šole.

Boj za zvezno ustavo. Državni tajnik dr. Mayr je dobil nalog, da izdela načrt za reformo ustave. Po njegovem načrtu bo Avstrija zvezna republika po vzoru Švice. Dežele tvorijo carinsko enoto, imajo skupni zvezni parlament, ki sestoji iz narodnega zbora, zveznega zbora in zbornice dežel, izhajajoče iz poedinih deželnih zborov; dalje je organizacija dežel in skupni zvezni svet, ki ga voli zvezni zbor in zbornica dežel. Skupni zvezni svet posreduje med deželami. Ta načrt temelji na pravu dežel in šele iz tega prava izvaja pravice zvezne družbe, avstrijske države. Socijalni demokratje so začeli zoper ta načrt ljut boj. Socijalni demokratje stoji načelno na stališču najstrožjega centralizma. Avstrijski socijalisti so pa še posebno zato proti samoupravi dežel, da ne izgube svoje politične moči, ki jim jo daje njih prestiž na Dunaju. „Grazer Volksblatt“ dobro opozarja, da je v stari Avstriji ravno centralizem, ki je hotel vse obvladati iz Dunaja, pospešil razkroj avstrijske države. Danes razmere v Avstriji niso drugačne. Dežele so pripravljene, dati skupni državi, kar je njene, sicer pa hočejo imeti kar največjo samoupravo. Federativna ustava, ki zasleduje ta smoter, se zdaleč ne pomeni zrahljanja državnega telesa.

Madžarska.

Vrhovni svet je naprosil madžarsko mirovno delegacijo, naj nemudoma podpiše mirovno pogodbo, ker bi se ententa rada lotila turškega vprašanja. Mirovna pogodba se bo izročila madžarskim delegatom koncem tega tedna.

Madžarska kurija je zavrnila prošnjo za pomilostitev in predlog za obnovitev procesa na smrt obsojenega dr. Stefana Szirmayja. Usmrtitev se izvrši dne 16. t. m.

Amerika.

Predsednik Wilson je podpisal odlok, s katerim sklicuje prvi sestanek zveze narodov. Ta odlok se je brzojavil vsem interesiranim državam.

Prekmurske novice.

Fiskališ v Prekmurju. V Murski Soboti se blesti lep napis: Odvetnik, Dr. Igo Janc, fiskališ. To je vsaj praktičen človek. Ker se Prekmurci niso nikdar prej doma slišali besede odvetnik, se ni bal pristaviti „fiskališ“, kakor Prekmurci zaznamujejo odvetnika pod ogrskim vplivom, dasi je za odvetnika druga ogrska beseda. Če sme ta neprekmurski rojak rabiti celo pri svoji tvrdki prekmurski izraz, smejo enako rabiti take besede pri ulogah tudi prekmurski domači odvetniki, ki še ne poznajo književne slovenščine. Kdo bi jim ne privoščil ljubega kruheka! Vlada, ki je v petih mesecih odprla komaj nekaj ljudskih šol, ne utegne upeljati kurzov za odvetniško slovenščino v Prekmurju. Predno pa ni šol, se ne more od nobenega Prekmurca zahtevati, da bi pisal šolsko slovenščino. Bodimo dosledni! V kratkem času bodo izginili tudi fiskališi brez vsega nasilstva.

Šef državne policije v Prekmurju je bil dosedaj policijski svetnik Keršovan, ki je prestavljen v Ljubljano za vodstvo urada proti verižnikom in tihotapcem. G. Keršovan je prišel takoj po zasedbi v Mursko Sobotu ter bil njen gerent, ki je spraval v mesto slovenske napise, ki so bili prej popolnoma madžarski. Na njegovo mesto je prišel kot šef policije in gerent mesta g. Puš.

Prvi notar v Prekmurju je g. Koder, ki je prišel te dni v Mursko Sobotu. Ogrski notariuši so imeli drug delokrog, kakor naš notar.

Se vedno premalo. Drug za drugim prihajajo uradniki v naši mesti, v Mursko Sobotu in v Dolnji Lendavi; pa še jih je vedno premalo, zlasti v politični službi v Murski Soboti, kjer čakajo ljudje, kakor nekdanj s krušnimi kartami pred trgovino.

Madžari za Prekmurje v Parizu. Kakor pišejo prekmurske „Novine“, so postavili Madžari pri svoji mirovni delegaciji posebnega zastopnika za Prekmurje, gimnazijskega profesorja S. Mikola v Budapešti, ki je rojen v goriškem Prekmurju, evangelske vere, od nekdanj trd madžaron.

Pfeiferjev avto za Prekmurje. Pisali ste, da ima dr. Pfeifer avtomobil, da se vozi na stroške davkoplačevalcev po Mariboru in da voziti i svoje prijatelje na strankarske shode. Civilni komisar za Prekmurje pa je dva meseca prosil za avto. Po 2 mesecih je dobil neko podrtijo, tako da se tudi sedaj še ne more voziti. Zato civilni komisar ne more obiskati nobene občine in šolski nadzornik nobene šole. G. Pfeifer se lahko sprehaja peš po Mariboru; če pa ima kaj srca za Prekmurje, naj odstopi takoj ta avto civilnemu komisarijatu v Prekmurju. Vlada, kje si!

Beltinci v Prekmurju. Pri nas je imel dne 11. t. m. zborovanje g. Strekelj, ki je govoril o agrarni reformi ter najemih veleposestev kot ravnatelj za agrarno reformo.

Dolnja Lendava. K nam je prišel slovenski kaplan g. Andrej Berden. Zadnji slovenski kaplan v Dolnji Lendavi je bil g. Borovnjak, ki je pred kakimi 10 leti umrl v visoki starosti kot cankovski dekan. Za njim blizu 50 let ni bilo slovenskega kaplana in slovenske pridige v D. Lendavi.

Tedenske novice

G. dr. Avgustin Stegenšek je nevarno zbolel na bolezi v kolenu (gonytis) in leži že več tednov v tukajšnji javni bolnišnici. Najbrž bo treba operacije. Priporoča se v molitev.

Himen. Poročil se je g. Glaser Herman, slikarski mojster in posestnik v Zg. Hočah z gđ. Faniko Debelak, šiviljo iz Podčetrčka. Mlademu paru želimo obilo sreče.

Poročil se je v Poljčanah g. Jože Gajšek z gospodično Matildo Debelak. Častitamo.

Promocija doktorjem modroslovja gosp. dr. Lovro Sušnik, Breznica, p. Škofja Loka, se je vršila v petek dne 19. Grudna 1919 v Senatni dvorani dunajskega vseučiliča.

Shod v Leitersbergu. Prihodnjo nedeljo, 18. januarja ob 2. uri popoldne bo v dvorani gostilne Dreisger v Leitersbergu shod Kmečke Zveze. Govori komisar okraj, zastopa dr. Leskovar. Somišljeniki iz Leitersberga in Karčevine, pridite vsi!

Predavanje v dvorani J. S. Z. (Flosarska ul.) bode danes v petek ob pol 8 uri zvečer. Predava o volilnih sistemih poslanec Vesenjaj. Predmet je danes posebno aktualen. Vabimo k obilni udeležbi.

Občni zbor Jugoslovanske Stokovne Zveze skupine Maribor se vrši v nedeljo 18. prosinca ob 4 uri popoldne v dvorani J. S. Z., Flosarska ulica 4.

Protest obmejnih Slovencev. Občinski odbor občine St. Ilj v Slov. gor. je poslal na okrajno glavarstvo v Mariboru naslednji ugovor: Kakor je podpisani odbor zanesljivo zvedel, je vzel v najem Repnikovo posestvo v Cirknici, fara St. Ilj v Slov. gor. odvetnik dr. Mravlagg v Mariboru in ima baje celo predkupno pravico do tega posestva. Občinski odbor obmejne občine St. Ilj v Slov. gor. ugovarja najodločnejše proti temu, da se temu najhujšemu sovražniku Slovencev in najstrastnejšemu agitatorju vsenemske propagande dovoli naselitev v tem za narodni značaj obmejne okolice tako važnem okraju. Občinski odbor opozarja na principijelno stran in nevarnost tega prvega vsenemskega naskoka od časa obstoja Jugoslavije v tej okolici, ki ogroža obstoj naše države in odklanja odgovornost za vse posledice, ki bi nastale iz tega, ako se ne bi ta prvi vsenemški naskok zabil. Občinski odbor je prepričan, da je ta naselitev dr. Mravlagga nevarnejša in v posledicah važnejša, nego milijonske žrtve Südmarke in vse naseljevanje rajhovskih Svabov zadnjih deset let v tej okraj.

Dr. Pfeifer nam je na izjavljanju v 4. Štev. Straže vendar enkrat poslal neuraden popravek, ki bi ga mi iz srca radi priobčili, ako bi odgovarjal predpisom. A g. dr. Pfeifer, dasiravno jurist, še ne zna delati popravkov, ker mesto popravljanja zabrede v polemiziranje, kar je pa v popravkih popolnoma nedopustno. Zato g. dr. Pfeiferju svetujemo, naj se obrne do svojih prijateljev v uredništvu „Marib. delavca“ da mu pokažejo, kako se delajo popravki.

Mariborska podjetja. Mariborska lesna industrija Vekoslav Antelič in Tomine je postala javna družba teh dveh lesnih trgovcev. Tovarno usnja Antona Badl je prevzel Valter Halbarth. Trgovci Anton Teneje, Franjo Rozman in Ernest Risavi so osnovali v Mlinski ulici trgovino z mešanimi blagoini in deželnimi pridelki na debelo v obliki javne trgovske družbe. Kletarska zadruga še ni izpremenila svoje nemške tvrdke „Kellereigenossenschaft“, dasi bi se to bilo lahko zgodilo, ko se je izvolil načelnikom Aleksander Starkel in je stopil v načelstvo Ernest Ferk.

višji sodni svetnik. Načelnikov namestnik je postal Gvidon Sparovitz, Baron Twickel je pa izstopil iz načelnštva. Ministrstvo za trgovino in industrijo je dovolilo gg. dr. Lipoldu, dr. Kodermanu, dr. Pfeiferju in prof. Voglarju ustanovitev delniške družbe: Mariborske tiskarne, ki izdaja „Marburger Zeitung“. Osnovna glavica družbe znaša 2 milijona in ima delnice po 200 K. Mariborska eskomtna banka je dobila kot nove člane upravnega sveta: Viktorja Glasor, predsednik, dr. Lipold, Josipa Rosenberg, Ivana Soštarič in Lovra Petovar iz Ivankove. Prokura se je podelila ravnatelju Cirilu Toman in podravnatelju Maksu Herman, pri podružnici v Murski Soboti pa Vinku Plaskan.

Državna stanovanjska komisija v Mariboru javlja, da se dobijo formularji za prošnje za nakazila stanovanj v uradnih prostorih Solska ulica št. 1, kjer se lahko takoj izpolnijo in vložijo.

40 vagonov rodbin brez stanovanja je poslala Ljubljana v Maribor, kjer so njihovi očetje zaposteni na železnici. Za vse te reveže, ki prezebanjo v na pol odprtih vagonih se morajo preskrbeti stanovanja. Nikdo se z ozirom na to socialno bedo naj ne hudi, ako se mu vzame del prevelikega stanovanja ali pa se mu nakaze stanovanje izven Maribora, da pridejo do krova ljudje, ki imajo v mestu kak javnosti služec posej. Tistim pa, ki jih je srce itak vleklo vedno v Avstrijo, se itak ustreže, ako se jim da prilika za vrnitev v naročje matere Germanije.

Najnovejše za stanovanjski urad. Hišna posestnica Škorc Roza Šnidov trg 2¹ je pognala iz stanovanja ljudi in zapira v sobe sedaj kure in konja. Pa je kaj takega mogoče pri delovanju novega stanovanjskega urada, pri katerem je zaposlen človekoljubni šolnik Voglar.

Radi verižništva ali navijanja cen kaznovani trgovci morajo, glasom vladne naredbe izgubiti svoja stanovanja. Ravnotako tuji državljani in vsi oni, ki nimajo v Mariboru nobenega javnega posla. Občinstvo se naproša, da gre stanovanjskemu uradu s tem na roko, da prijavi vse take osebe. Bomo videli, ali se bo ta naredba res tudi izvedla.

Oderuhom in verižnikom odvzet telefon. Poštno ravnateljstvo v Pragi je odredilo, da se vsakemu, kdor je bil kaznovan radi oderuštva in verižništva, odtegne pravica do uporabe telefona.

V Studencih pri Mariboru se vrši v nedeljo, dne 18. januarja ob 9. uri dopoldne v občinski pisarni glasovanje neposrednih davkoplačevalcev (hišnih in zemljiških posestnikov) o zvišanju občinskih doklad od 45 na 120%. Dolžnost in pravica vseh upravičencev je, da pridejo glasovati za ali proti. Kdor pa ne pride, šteje se ga po sedaj veljavnih postavah, da je za ta predlog občinskega sosveta. Glasovanje bi se moralo že vršiti preteklo nedeljo. A ker ni bilo nikogar, se tem potom upravičenci še enkrat opozarjajo.

Božičnica šolske mladine v Studencih. Učitelstvo v Studencih je priredilo tamkajšnji šolski mladini letno božičnico. Nabiralo je prispevke pri vseh strankah v Studencih in pri nekaterih mladotuljbihi in denarnih zavodih v Mariboru. Povsod je bilo skoro brez izjeme lepo sprejeto in skoro vsakdo se je odzval z večjim ali manjšim prispevkom. Božičnica se je vršila v telovadnici otroškega vrta in je krasto uspela. Vse je ugajalo: petje, deklamacije, božični prizori in telovadne skupine. Med posameznimi točkami je prav pridno sviral kvartet zavednih Čehov, ki je ponudil brezplačno sodelovanje mladini v veselje. Obdarovani so bili vsi otroci s pecivom, sadjem, roglički in šolskimi potrebščinami. Po dobroti gosp. okrajnega glavarja dr. Lajnišča so prejeli nekateri najubožnejši otroci tudi obleke in čevljev. Slavnosti se je udeležilo precej staršev. Počastil jo je tudi g. okr. načelnik Lichtenwallner. Vsem, ki so pripomogli s svojimi darovi, da je bilo mogoče nuditi naši mladini vsaj to veselje v sedanjih časih, izrekata toplo zahvalo vodstvu deške in dekliške šole v Studencih.

Dajte molitvenike prekmurkim dijakom! V Murski Soboti imamo 30 gimnazijcev prvošolcev. Ti še nimajo razun drugih reči slovenskih molitvenikov. Marsikdo ima več molitvenikov, kakor jih potrebuje. Zato darujte prekmurkim dijakom molitvenike v spomni! Kdor vpiše ali priloži v molitvenik svojo ime, dobi zahvalno pismo od obdarovanega dijaka. Molitveniki se naj izročijo podpisane, ki bo jih spravil dijakom v roke. Dr. M. Slavič, Maribor.

Visokošolci iz Štajerskega, ki se hočejo peljati s prihodnjim transportom v Prago in v Maribor vstopiti, naj javijo takoj svoje naslove na: teh. Ante Matko, Maribor, stolna ulica 1, da se more pripraviti ugodnejša vožnja.

Akademski ples bodo priredili mariborski jugoslov. visokošolci v sredo 21. t. m. Slavno občinstvo ki bo dobilo vabila, tem potom opozarjamo, na to prireditve v bivšem kazinu. Ker je event. prebitek namenjen jugoslov. akad. menzam, upamo, da se bodo vsi vabljeni odzvali. Mariborčani podpirajte našo akademsko omladino, ki živi v bedi in pomanjkanju!

Trgovski venček se vrši dne 7. svečana v Götzovi dvorani z vojaško godbo na kar se opozarja cenj. občinstvo.

Češka Beseda se bode plesala tudi na Platinškem plesu. Na splošno željo vrši se ponavljalna plesna vaja v torek, 20. t. m. ob 8. uri, v mali dvorani Narodnega Doma. Vsakdo dobro došel.

Piesni venček. Daljeslužeci podčastniki garnizije Maribor prirede 24. t. m. svoj prvi plesni venček v veliki dvorani pivovarne Götz pod pokroviteljstvom g. generala Maistra.

Za ubožce občine Sleme je daroval g. Badl 2000 K. Iskrena zahvala v imenu občine.

Na gostijah in v veselih družbah se spominjate sklada Slov. Kmečke Zveze.

Zadružna organizacija napreduje. V Žičah so si ustanovili Zadružno električno z opravnim deležem 100 K, ki se lahko, plača tudi v obrokih. Načelnik je Ignacij Brglez. — V Solčavi imajo Kmetijsko nakupovalno in prodajalno zadrugo. Načelnik je Fr. Grobler. — V Smarju deluje Kmetijsko in konsumno društvo. Načelnik je Ivan Cakš. — V Ormožu skrbi za kmečki blagor Gospodarska zadruga za ormoški okraj. Opravilni deleži so dvojni, po 100 K in po 20 K. Načelnik je veleposestnik Ivan Petek. — V Celju deluje Gospodarska zadruga. Načelnik je profesor Evgen Jarc. — V Laškem so si kmetje ustanovili: Kmetijsko nabavno in prodajno zadrugo. Na čelu je Jožef Jenčič, posestnik v Spodnji Rečici.

Odbor Mariborske podružnice SPD. opozarja vse stare člane, da se jim vsled nejasnih naslovov ne more dostaviti Izkaznice za leto 1920. Vsakdo si naj isto preskrbi pri blagajniku gosp. Brunon Rotter.

Demokratske batine. Demokratsko-socialistična vlada nam ni samo odgodila samoblastno Narodnega predstavništva, ampak mesto ljudskih zastopnikov je uvedla povsod žandarje in v največjem času najnovejše — batine! Poslanec dr. Sitarak je stavil na beograjsko vlado več interpelaciji, kjer se pritožuje, da je začela žandarmerija v Bosni z batinami. Zdaj smo že tamkaj, kjer je bila Rusija pod Pšrom Velikim, ki je tudi tiral svoje podložnike z nagačko k pokorščini. Batine! To je praktično in najnovejše delo demokratov in socialistov v Beogradu.

Dem.-soc. prehrana in podražena moka. V Vojvodini in Slavoniji je posušila v zadnjih treh mesecih cena pšenice od 2 K na 5 K 1 kg. Doslej je bila finejša moka po 4.50 K 1 kg, krusna pa po 2 K. Ker pa naš „dobri“ minister prehrane socialist Bukšeg ni nakupil pšenice tedaj, ko je bil 1 kg po 2 K, ampak sedaj, ko je 1 kg po 5 K, se je zvršela tudi cena finejša moka na 8 K 1 kg in krusna na 5 K 1 kg. V tem podražanju vidimo zopet misle in zmoglost socialistov in demokratov na polju prehrane.

„Kam bi človek se zabil, da bi kolom guzo skril?“ Te besede našega klasičnega pesnika Levstika premišljuje sedaj v Celju dr. Kukovec, voditelj demokratske stranke in ugičje, kako bi pri občinskih volitvah obračal svojo demokratsko plač, da ne bi bil tepen. Naj bi vzel raje tisto cvetko, ki raste po močvirnih grabnjah, ter prišel na njo vedeževati: „Liebt mich, ein wenig, vom Herzen, mit Schmerzen, gar nicht.“ Dosegel bi ravno iste uspehe. Dr. Tavčar je sprožil v Slovenskem Narodu idejo, naj bi se vse meščanske stranke združile proti socializmu, oziroma za njimi stoječimi komunisti. Pri tem je stal na stališču ljubljanskega cestnega tlaka in je imel nad sabo megleni ljubljanski horizont, ki se razteza k večjemu od barja do železne jarne. Dr. Kukovec hoče biti pa dalekoviden in dalekosežen politik in je iskal širokih načel, po katerih bi obračal kolesa JDS, ter je prišel slednjič do zaključka: sukati se bo treba vedno tako, da ne bomo pre hudo tepeni. Družili se bomo z vsakim, kdor se bo hotel družiti z nami. Dobrodošli tudi socialisti, samo če nas bodo hoteli varovati klerikalnih batin. Če so ti socialisti zlasti ob državni meji pobarvani močno nemško nacionalno in protidržavno, ne dene nič. Najhujše so vendarle še klerikalne batine in vsak osel je dober, ki nas hoče nesti po tem bojišču in nam obvarovati vsaj priliko zdrave ude.

„Ptujski list“ vabi Nemce. Dolgočasni „Ptujski list“ se obrača v dolgem uvodniku do ptujskih Nemcev ter jih prosi, da bi pri občinskih volitvah prišli na pomoč slovenskim liberalcem proti socialdemokratom. Seveda je izključeno, da bi Nemci in nemškutarji storili to uslugo, recimo, iz golega človekoljuba. Zahtevali bodo zanj drugo protiuslugo na račun naše narodnosti in državnosti. Kje drugje bo morda ista stranka prosila socialne demokrate proti klerikalcem in tako dalje. Tej stranki gredo menda sedaj samo kompromisi po glavi. Čutiti se mora torej na zelo slabih nogah. To je toliko bolj čudno, ker bodo volitve vendar proporcionalne in torej strankam ne bo treba kompromisov. Toda na to so gospodje voditelji že menda pozabili.

Demokrati na delu. Neki Feigl iz Slov. Bistrice je prišel k tajniku laporske občine in zahteval tam prepis volilnega imenika, kakor da bi bil poslan od vlade, da pregleduje volilne imenike in potem je šel na Cigonco. Vprašamo, kdo je dal temu človeku pravico, da vznemirja in nadleguje župane? Župani, sedaj še nima nihče pravice, terjati prepisa volilnega imenika. Poženite jih, od koder so prišli. Z demokratom Feiglom pa bomo že še obračunali. Treba bo malo posvetiti v njegovo prejšnje delovanje, če ne bo lepo za pečjo sedel.

Ali so Avstrijci pri pameti? Avstrijski listi poročajo čisto v slogu starih dobrih časov, da je predsednik njihove republike (ki je protiklerikalen socialist) podelil dr. Gutjahru, profesorju bogoslovja in ravnatelju semenišča v Gradcu radi njegovih zaslug naslov in dostojanstvo dvornega svetnika, ne da bi mu bilo treba plačati takso. Dvora že davno ni več, prodane so celo preproge iz cesarskega dvora na Holandsko za krompir. Torej tudi novi dvorni svetnik ne bo imel ničesar več svetovati. Sedanji avstrijski

gospodje so menda prespali vsa poslednja leta, sedaj so se vzdramili in uradujejo dalje po starem avstrijskem kopitu.

Nemci kradejo po cerkvah v coni B. Iz verdostojnih virov se nam poroča, da so dne 16. decembra ponoči oplenili nemški divjaki cerkev v Timenici, ki leži v coni B. Pokradli so monštranco, dva keliha, vso mašno obleko in sveče, tako da si je moral tam pastirujoči g. provizor vse za mašo potrebno preskrbeti iz sosedne cerkve v St. Lipšu. Kaj so delali divjaki z Najsvetejšim, si moremo misliti. Pri tem pa Nemci svetohlinsko zavijajo oči, češ, da je pri nas vera v nevarnosti. Bog nas pa varuj gorečnikov, ki tako skrbje za svojo vero kot imenovani roparji. Ze iz verskega stališča torej moramo glasovati za Jugoslavijo, če hočemo, da ostanejo naše cerkve neoskranjene.

Cerkvena reforma na Češkem. Praški nadškof dr. Kordač je postal duhovnikom svoje nadškofije list, v katerem odkrito govori o perečih reformnih vprašanjih. Predvsem hoče poglobiti študij filozofije, teologije in sociologije. O rabi češčine pri bogoslužnih opravilih pravi, da je na pristojnih mestih v Rimu z uspehom govoril za to, da se sme češki jezik rabiti pri vseh bogoslužnih opravilih razen sv. maše in da se pri vsaki popevni sv. maši sme peti bratje in evangelijski v češkem jeziku. Razum tega je predlagal, da se v čehoslovaških krajih, ki so za krščanstvo pomembni, n. pr. na Velehradu, v samostanu sv. Ludmile in cerkvah drugih čeških patronov dovolji na obletnico ali ob romarskih slovesnostih služiti sv. mašo v staroslovanskem jeziku. O celibatu pravi: Tročlenska deputacija, ki je šla v Rim med drugim tudi zaradi odprave celibata, je zvedela od svete Stolice z nedvomno gotovostjo, da je ta zahteva dosledno dvetisočletnemu razvoju zakona o celibatu — definitivno odbita.

Demoralizacija v državnih uradih. Te dni se je zagovarjal pred sodnijo sekijski šef čehoslovaškega finančnega ministrstva Jirak, ker je z zlorabo uradne oblasti skušal podkupiti ministra za zunanje zadeve dr. Beneša. Obsojen je bil na 8 mesecev ječe, postrepan s 4 kratnim trdim ležiščem, 20 milijonov kron v prid praškim ubožcem in izgubil volilno pravico.

Ptuj. Tu so ustanovili Tvorno čevljarsko zadrugo z opravnim deležem 2000 K. V načelnstvu so: Ignacij Zelenko, načelnik; Franc Arnejčič, blagajnik, Franc Wolf nadzornik. — Huterjeva žganjarna se je spremenila v Prvo jugoslovansko alkoholno industrijsko družbo. Vstopil je trgovec Viljem Elsba-cher.

Konjiške novice. V kratkem času smo izgubili odločno krščanskega mišljenja in vrla značaja. Dne 23. decembra je umrl po kratki bolezni Alojzij Perklič, predelavec v Lavričkovih tovarni in prvi predsednik Jugoslovanske strokovne zveze „Kupina Konjice“. Dne 27. decembra pa nam je nemila smrt ugrabila g. Franca Furmana, tržana, hišnega posestnika in mizararskega mojstra v Konjicah. N. v. m. p.! Obema rodbinama naše globoko sožalje! — Dne 28. decembra je priredila Dekliška šola v Konjicah s sodelovanjem deške šole šolsko slavnost v prid šolski kuhinji in v podporo ubogih otrok. Prireditve je krasno uspela, vse točke zanimivega sporeda so se izvršno izvršile, vsa čast vrlemu učiteljskemu zboru, ki je imel veliko truda s celo prireditvijo. Prosimo še večkrat kaj takega!

Nemci o generalu Maistru. Graški nemškonalni listi pišejo, da je prišlo k generalu Maistru zastopstvo žensk iz Velikoveca pod vodstvom g. Giendler so ga prosile, da bi jim dovolil prirediti Silvestrov večer. General jih je sprejel zelo prijazno, dal takoj dovoljenje in dostavil, da pridejo na zabavo tudi njegovi častniki, in če bodo razmere dopuščale, pa jih obišče tudi on sam. Nato so gospe baje odgovorile: „Če ne smemo biti pri zabavi same, se zahvaljujemo za dovoljenje in ga ne potrebujemo.“ — Zadeva se je odigravala brez dvoma precej drugače, to poročilo pa razodeva, kakšnega duha so še gotovi nemškonalni krogi.

Železniška nesreča. Na postaji Saš na Hrvatskem je dne 3. t. m. po noči trčil orient-ekspres s tovornim vlakom. Človeških žrtev ni bilo, samo en kurjač je bil ranjen.

Po Poljskem razsaja legar v pokrajini med Tarnopolom in Luckom. Obolelo je nad 25.000 ljudi. Primanjkuje zdravil in epidemija se širi od dne do dne. Umrlo je že na tisoče ljudi.

Orlovsko okrožje Maribor se nanovo konstituiralo dne 19. t. m. Zborovanje se vrši popoldne ob dveh v dvorani JSZ (Flosarska ulica). Zavešljivo se nam udeležijo zborovanja zastopniki vseh odsekov okrožja. Vabimo pa tudi gospode iz onih krajev, kjer se ni urila, pa ga žele ustanoviti. Na dnevnem redu je poleg volitve novega odbora in načelnika tudi poročilo o izpolnitvi naše organizacije in o veliki mariborski orlovski prireditvi in okrožnih prireditvah v letošnjem letu. Bog živi!

Orel na Vurbergu se je ustanovil v nedeljo dne 11. t. m. Za predsednika je bil izvoljen Našel Janez, za načelnika pa Domiter Franc. Priglasilo se je lepo število fantov telovadcev. Odsek se pridruži ptujskemu okrožju.

Mariborska eskomptna banka v Mariboru, Tenetthofa ulica št. 11.

Telefon št. 16.

Podružnica: MURSKA SOBOTA.

Mala naznanila.

Prodamo
tako 5—6 vagonov zdrave in dobre
borovice
(Wacholderbeeren) po K 4-50 kg
postavljeno vagon Sisak. Obrnite
se na 24
WERNER I KLAUBER, SISAK.

Les
rezan, tesan, okrogel, drva
in ogije kupi v vsaki množini
„Sever“
društvo lesnih industrijal-
cev dravske doline
MARIBOR
Tegetthofova cesta 45.

Učitelj goslanja se išče za takej.
Ponuibe na upravo lista „Straže“
pod št. 21.

Svinjski kotlet „Alpa“ se prodaja
Kvergasse 1, Pobrežje pri Mariboru.

Prva slov. brivnica
Tegetthofova ulica št. 22
(preje g. Gredlić)
se slavnemu občinstvu pri-
poroča. Za točno in čisto po-
strežbo jamči
1824 **Fran Novak, brivec.**

Naglavni robci,
barhenti za obleke
sukna, šifone,
črn klot,
vse vrste krtač,
britve, glavničke,
toaletno milo.
krema in vaselin-
mast za čevlje itd
po najnižjih cenah
pri
Alojziju Gnušek,
kem. skladišče v
Mariboru, Glavni trg

Šivilja
Francia
Vodušek
Maribor
Koroška c. 31/1.
se priporoča cenje-
nim naročnikom.

!! Cene najnižje!!

Cebelni vosek,
sube satine in odpadke sveč ku-
puje po najvišji dnevni ceni J.
Kopač, svečar v Ljubljani, Gospo-
darska cesta 90, Spodnja Šiška.
1799

Kupujem
po najvišjih cenah hlode, rezan
in tesan jelov kakor trd les ter
vsakovrstna drva za kurivo.
Viktor Glaser, lesna trgovina v
Rušah pri Mariboru. 1796

Dragocena zapetnica, broša in
elegančni zastori za 2 okni s kar-
nisami iz medu se prodaja Maribor,
Schillerjeva cesta št. 6, I. nadst.,
levo. 17

Moška pisarniška moč s dobrimi
priporočili išče službe. — Ponud-
be na upravo Straže pod K 631.
14

Kupujem okrogel les za žago na
šturu ali na žago postavljen ali
drugače po dogovoru. M. Vračko,
Polzela. 1781

Krojačkoga učena iz poltene
biše sprejme takoj Alojs Arbeiter,
Maribor, Dravska ulica 15. 25

Kot praktikantinja želi gospodič-
na službo v kakšni pisarni. Nasl.
v upravnistvu. 27

10 seštev borovih drv prodaja
Stefan Heller, Dolgoše 80, Mari-
bor. 26

Mlad pisarniški sluga si želi pri-
merne službe v kakšnem uradu
ali sploh v pisarni. Naslov v u-
pravnistvu lista. 28

Prodaja se 8 letna rumena kobila,
8 letni beli Tolar, konj, za lahko
in težko vožnjo tesarake treske in
drve pri Josip Nekrop, Maribor,
Mozartova ulica 60. 28

Dva dobra harmonija sta na pro-
daj. Maribor, Tegetthofova ulica
št. 64, I. nadst. 31

Poziv!

V nedeljo, dne 3. novembra 1918 pred-
poldne sta bili oropani trgovina s papirjem in
galanterijskim blagom ter trgovina z delikatesami
v Strnišču pri Ptuj. Pozivljiva vsakogar, ki bi
mu bilo znano, kjer se nahajajo cropani pred-
meti kot posteljina, preproge, moške in ženske
obleke, perilo, različno pohištvo itd., da na spo-
daj označeni naslov naznani nemudoma imena in
bivališče neznanih storilcev proti nagradi 1000 K.

Ivan Cepera in Strobl,

Maribor, Fabriksgasse 21, v trgovini.

Odvetnik

dr. Lenart Božzlo

si usoja naznaniti,

da je otvoril svojo pisarno

v Gornji Radgoni,

Spodnji griz Slov. 12.

557

Oznaniša Union-Propagande, Maribor, Gosp. ul. 25

Barva Kemično čisti
vsakovrstno blago. 1695—438—208 obleke.

Pere in svetlolika
ovratnike, zapestnice in srajce.
Tovarna JOS. REICH,
MARIBOR, Gosposka ulica št. 38,
Poštna naročila se izvršujejo točno.

POZOR.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem prevzel glavni
zastop **Vzajemne zavarovalnice**
banke „SLAVIJE“ v Pragi
za sodniške okraje:

Maribor, Sv. Lenart, Slov. Bistrica, Maribreg in
Slov. Gradec 1

ter prosim, da se interesi tozadevno obračajo za pojas-
nila na spodnji naslov. Zavarovalnica sprejema vsa zavaro-
vanja kakor, proti požaru, vlonu in življenju po najnižji
ceni ter se slav. občinstvu najtopleje priporoča. Spoštovanjem
Martin Stadler, glavni zastopnik banke
„Slav je“ v Mariboru, Vetrinjska ul. 30.

Slovenski slaščičar
MILAN KOSER: MARIBOR

Grajski trg

se priporoča cenjenemu občinstvu v poset in za naročila
finega in navednega peciva in slaščic za gostilne in do-
mače potrebe. 1650

Preselil se je zavod za oglas, re-
klamo in trg. promet
„Union - Propaganda“
v Gosposke ulice 44. 3

„IDEAL“

Frán Josipa cesta 9 Mar. bor Vetrinjska ulica 16
Pralnica, Svetlolikalnica
Čistilnica

za ženske in moške obleke. Vodstvo odlikovano na raz-
stavi v Parizu 1914.

Karel Kocijančič
kamnoseška industrijska
ob. t v Mariboru

Schillerjeva ulica 25

priporoča svojo zelo bogato zalogo v žrkih,
nagrobni spomeniki, ploščah za uni-
valne mize in za pohištvo, vsa betonske
in podobar. dela. Prevzema vsa v
njegovo stroko spadajoča cerkvena dela
kot oltarje, prižnice, ter sploh vsa cer-
kvena dela v kamnu, kot svedoči mari-
borska frančiškanska cerkev. Ves obrat
na stroje! Lastni kamenolom pri Slov.
Bistrici, industrija za granit, mramor in
sivcat. 1664—424

Sprejema: Vloge na knjižice, na tekoči in žiro-račun proti naj-
ugodnejšemu obrestovanju.

Kupuje in prodaje: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Izdaje: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v
javnih skladiščih.

Daje kredite: Pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

SPODNJEŠTAJERSKA LJUDSKA POSOJILNICA

P. Z. Z. N. Z.

V MARIBORU, STOLNA ULICA 6

Obrestuje hranilno
vloge po 3 odstot.

Daje posojila pod ugodnimi
pogoji na vknjižbo, po-
:: roštvo in zastavo ::

Pojasnila daje vsak dan
od 8. do 12. ure dopoldne
in od 2. do 5. ure popoldne

Uradne ure sredo in četrtek od 9.
do 12. ure, v soboto od 8. do 12. ure

„Vardar“
sladna kava na debelo in drobno!

glacirana in neglacirana od-
prta v vrečah, kakor tudi
glacirana v zavojih po 200 in
500 g poljubno množino po
najnižjih dnev. cenah prodaja

1794
247

Jvo Gigovič Glavni trg
št. 21.
podružnica Maribor.

Gospod lekarnar pl. Trnkoczy v Ljubljani!
Naročam po pošti 5 paketov „Mastina“. Dajal
sem ga po nevodilu na teden enkrat po eno pest v
krmo in živalim zreti. Veselje je gledati, kako moja
živina rada žre, uspeva, se debeli in masti. Srčna hvala!
S pozdravom
Franc Trubiansky,
Lugos (Banat).

Primešaj „Mastin“ krmi.

Ce živina krmo lažje in do zadnjega prebavi in
popolnoma izkoristi, da se na koncu nič ne izgubi,
če se dvigne slast do žretja, potem se pospešuje re-
dilnost, vsled tega težka živina, mast meso, jajca,
mleko. To se doseže, ako primešamo krmi enkrat
na teden pest praška „Mastin“. Ob pomanjkanju
krme, ko se uporabljajo nadomestilna sredstva za
krmlila, pa se primeša dvakrat na teden. Prašek
„Mastin“ je dobil najvišje kolajne na razstavah v
Londonu, Parizu, Rimu in na Dunaju. Tisoči gospo-
darjev hvalijo „Mastin“, ko ga enkrat poizkusijo, ga
ponovno rabijo. 5 zavojev praška „Mastin“ zadostuje
za 5 mesecev za enega prašča ali vola. Glasom
oblastvenega dovoljenja sine „Mastin“ prodajati vsak
trgovci in konzumna društva. Ako se pri vas v le-
karnah in trgovinah ne dobi, potem naj se naroči
po pošti dopisnici v izdelo alnici „Mastin“, to je

lekarnar Trnkoczy v Ljubljani

5 zavojev (paketov) „Mastina“ za K 17-50 poštne
prosto na dom. Od tam se pošilja „Mastin“ e prvo
pošto na vse kraje sveta. 369